

Normaludgiftsmetoden, der foresloges indført af Københavns kommune i dennes rapport, indebærer, at de sammenhænge, der ved de statistiske analyser (»regressionsanalyser«) er fundet på de forskellige kommunale og amtskommunale udgiftsområder, direkte lægges til grund for tilskudsfordelingen.

Ved kriteriemetoden anvendes de statistiske undersøgelser til at danne grundlag for at fastlægge sammensætningen af et socialt kriterium, hvis endelige vægt må fastsættes ved et (politisk) skøn, hvorunder der bl. a. kan tages hensyn til en afbalanceret virkning i forhold til de enkelte kommuners og amtskommuners økonomiske forhold. For kommunernes vedkommende pegede arbejdsgruppen på, at udlejningslejligheder og børn af enlige forsørgere burde indgå med lige stor vægt i det sociale kriterium i tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier og i den kommunale hovedstadsudligning. For amtskommunernes vedkommende burde udlejningslejligheder, børn af enlige forsørgere og enlige ældre indgå med lige stor vægt i det sociale kriterium i tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier og i den amtskommunale hovedstadsudligning.

For en nærmere omtale af normaludgiftsmetodens og kriteriemetodens tekniske indhold må i øvrigt henvises til arbejdsgruppens rapport.

Arbejdsgruppen beregnede derefter konsekvenserne for den enkelte (amts)kommune af de to forskellige metoder.

Gik man over til en tilskudsfordeling og en hovedstadsudligning med anvendelse af normaludgiftsmetoden, ville der blive flyttet betydelige beløb mellem de enkelte (amts)kommuner. Således ville Københavns kommune vinde ca. 700 mill. kr. i 1978-priser eller ca. 750 mill. kr. i 1979-priser.

Endvidere ville der være en tendens til gevinst i Frederiksberg kommune og i Københavns amt, mens stort set alle andre kommuner ville tabe ved omlægningen. Tabene ville især ramme en række kommuner i Roskilde og Frederiksborg amter. Derudover ville de som hovedregel blive jævnt fordelt over det øvrige land, omend tabene i de større provinsbyer ville blive beskedne. Tabene for det øvrige land ville gennemsnitligt svare til 0,6 pct. af beskatningsgrundlaget for kommuner og amtskommuner under ét.

Med anvendelse af kriteriemetoden vil størrelsen af en ændret tilskudsfordeling og hovedstadsudligning afhænge af den vægt, hvormed de sociale kriterier indføres i fordelingsnøglerne, mens tendenserne med hensyn til, hvilke (amts)kommuner der taber og vinder ved omlægningen, ifølge

arbejdsgruppens rapport stort set svarer til mønstret i beregningsresultaterne vedrørende normaludgiftsmetoden.

c) Principperne i nærværende lovforslag

I det nugældende system for tilskudsfordelingen indvirker de sociale udgiftsbehov først og fremmest på fordelingen gennem kriterierne indbyggertal og antal indbyggere i bestemte aldersgrupper. Det må imidlertid antages, at behovet for social og anden indsats i en given befolkningsgruppe ikke blot afhænger af dennes størrelse og aldersfordeling, men i væsentlig grad tillige af andre faktorer. Således vil f. eks. behovet for foranstaltninger til børn og ældre selvsagt afhænge af det antal personer, der er i de pågældende aldersgrupper. Men to kommuner, der har det samme antal indbyggere i samme aldersgruppe, behøver ikke at have samme reelle udgiftsbehov. Således viser foreliggende statistik, undersøgelser fra Socialforskningsinstituttet og arbejdsgruppens statistiske analyser, at børn af enlige forsørgere i væsentligt højere grad end andre børn modtager pasning samt andre sociale og pædagogiske foranstaltninger. Tilsvarende har det vist sig, at enlige ældre får flere og dyrere ydelser på bl. a. sundhedsområdet end andre ældre.

Kriterierne indbyggertal og antal indbyggere i bestemte aldersgrupper tager således ikke i tilstrækkeligt omfang hensyn til de forskelle i socialt betingede udgiftsbehov, der består fra kommune til kommune.

Skal særlige sociale kriterier inddrages i tilskudsfordelingen, kan det imidlertid ikke ske ved at isolere de relevante udgifter på det sociale område og henføre disse til kriterierne og dermed bestemme disses samlede vægt. Socialt betingede udgiftsbehov gør sig gældende på andre udgiftsområder end de ud fra regnskabstekniske synspunkter socialt definerede, og det må endvidere antages, at de sociale vilkårs betydning for udgiftsbehovene kan være af indirekte karakter. Derfor kan der ikke regnskabsteknisk isoleres en del af udgifterne, som kan henføres til kriterierne børn af enlige forsørgere og enlige ældre, og kriteriernes samlede vægt i fordelingsnøglerne må følgelig, som nævnt ovenfor under b), bestemmes ved et skøn, hvorunder der tages hensyn til de fordelingsvirkninger, der er knyttet til at inddrage kriterierne. I princippet adskiller en sådan skønsmæssigt fastsættelse af kriteriernes vægt sig imidlertid ikke fra den skønsmæssighed, der i dag præger f. eks. vægten af kriteriet indbyggertal. I sidste instans